

*Голові разової спеціалізованої
вченої ради PhD 14940
Хмельницького національного університету
д.е.н., професору Віктору НИЖНИКУ*

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри економічної теорії, підприємництва та торгівлі Хмельницького національного університету **Танасієнко Наталії Петрівни** на дисертаційну роботу **Проскурівського Михайла Івановича** на тему: **«Управління інвестиційною діяльністю бізнес-структур на організованих ринках капіталу»**, подану до разової спеціалізованої вченої ради Хмельницького національного університету на здобуття наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 07 – Управління та адміністрування за спеціальністю 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Актуальність теми дослідження та її зв'язок з напрямками науково дослідних робіт

В умовах воєнних викликів, нестабільності фінансової системи та поступової інтеграції України до європейського економічного простору особливого значення набуває забезпечення ефективного управління інвестиційною діяльністю бізнес-структур. Відновлення національної економіки, модернізація виробництва та підвищення конкурентоспроможності підприємств значною мірою залежать від здатності суб'єктів господарювання раціонально управляти інвестиційними ресурсами, диверсифікувати джерела фінансування та використовувати сучасні фінансові інструменти. За таких умов організовані ринки капіталу можуть стати важливим механізмом залучення та ефективного розміщення інвестиційних ресурсів, однак їх потенціал вітчизняними бізнес-структурами використовується недостатньо через обмежений практичний досвід, недостатню методичну базу та високий рівень ризиків.

Особливої актуальності набуває розроблення науково обґрунтованих підходів до управління інвестиційною діяльністю бізнес-структур на організованих ринках капіталу, які враховують сучасні тенденції розвитку фінансових ринків, особливості функціонування української економіки, стратегічні пріоритети підприємств, необхідність управління ризиками та ліквідністю, а також забезпечують прийняття ефективних інвестиційних рішень. Важливим є також удосконалення організаційного забезпечення

інвестиційної діяльності, методичного інструментарію оцінювання інвестиційних можливостей, формування інвестиційного портфеля та розроблення моделей впровадження інвестиційного процесу з урахуванням специфіки діяльності бізнес-структур.

У цьому контексті дисертаційна робота Проскурівського Михайла Івановича, присвячена розробленню теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій щодо управління інвестиційною діяльністю бізнес-структур на організованих ринках капіталу, є своєчасною та актуальною. Практичну значущість дослідження посилює його спрямованість на формування комплексної системи управління інвестиційною діяльністю, удосконалення організаційного забезпечення, розроблення моделей формування інвестиційного портфеля та апробація запропонованих підходів на матеріалах підприємств агропромислового комплексу. Отримані результати мають вагомe теоретичне та практичне значення для розвитку сучасної теорії управління інвестиційною діяльністю й можуть бути використані в діяльності українських бізнес-структур для підвищення ефективності інвестиційних рішень, фінансової стійкості та конкурентоспроможності.

Актуальність теми додатково підтверджується зв'язком дослідження із планом науково-дослідних робіт Хмельницького національного університету. Результати дослідження Проскурівського Михайла Івановича знайшли відображення при виконанні науково-дослідних тем «Регулювання національної економіки та формування стратегічних пріоритетів розвитку підприємницької та біржової діяльності за умов євроінтеграції» (2023-2026 рр., ДР №0123U100797); «Стратегізація управління потенціалом підприємницьких структур у післявоєнній відбудові економіки України на засадах інноваційності» (54-2025, ДР №125U003292, 2025-2026рр.), у межах якої автором сформовано теоретико-методичні підходи до групування чинників, що визначають вибір механізмів управління інвестиційною діяльністю бізнес-структур у сучасних умовах динамічних змін ринку та необхідності повоєнної відбудови економіки України.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації

Ознайомлення зі змістом дисертаційної роботи та науковими публікаціями Проскурівського Михайла Івановича дає підстави стверджувати, що сформульовані автором наукові положення, висновки й рекомендації є достатньо обґрунтованими, логічно взаємопов'язаними та характеризуються належним рівнем наукової аргументації.

Дисертаційна робота має чітку та послідовну структуру, що відповідає поставленій меті й визначеним завданням дослідження. Логіка побудови роботи забезпечує послідовний перехід від узагальнення теоретичних засад

управління інвестиційною діяльністю бізнес-структур та дослідження особливостей функціонування організованих ринків капіталу до аналізу сучасного стану інвестиційної діяльності підприємств і розроблення науково-методичних підходів, моделей та практичних рекомендацій щодо управління інвестиційною діяльністю бізнес-структур на організованих ринках капіталу.

Обґрунтованість отриманих результатів забезпечується належною теоретичною базою дослідження, сформованою на основі критичного аналізу праць вітчизняних і зарубіжних учених з питань інвестиційного менеджменту, управління інвестиційною діяльністю, функціонування організованих ринків капіталу та фінансового менеджменту. Автором використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема системний підхід, методи аналізу і синтезу, порівняння, систематизації, морфологічного аналізу, моделювання, узагальнення, графічного й табличного представлення результатів. Використання зазначеного методичного інструментарію забезпечило належний рівень достовірності отриманих наукових результатів і сформульованих висновків.

Достовірність та практична значущість результатів дисертаційної роботи підтверджуються їх апробацією на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, достатньою кількістю публікацій у фахових наукових виданнях, а також упровадженням окремих науково-методичних розробок у діяльність підприємств, регіональних інституцій та освітній процес Хмельницького національного університету. Загалом наукові положення, висновки та рекомендації дисертації є внутрішньо узгодженими, належно аргументованими та не викликають сумнівів щодо їх обґрунтованості, достовірності й практичної цінності.

Зміст дисертаційної роботи

Робота надана в рукопису. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Обсяг основного тексту дисертації становить 211 сторінок. Робота містить 33 таблиці, 33 рисунки, анотацію, список використаних джерел із 237 найменувань.

Зміст дисертаційної роботи є комплексним і відображає послідовне розкриття проблематики дослідження. Структура роботи охоплює теоретичні, аналітичні та прикладні аспекти досліджуваної проблеми, що забезпечує всебічне обґрунтування авторських положень і висновків. Робота написана в науковому стилі, належно ілюстрована рисунками, таблицями та графіками, що сприяє кращому сприйняттю й аргументації отриманих результатів.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, чітко сформульовано мету і завдання, визначено об'єкт, предмет, наукову новизну та практичне значення дослідження, а також наведено відомості про апробацію та впровадження його результатів.

У першому розділі «Теоретичні засади управління інвестиціями на організованих ринках капіталу» автором досліджено сутність управління інвестиційною діяльністю бізнес-структур, узагальнено теоретичні підходи до прийняття інвестиційних рішень, розкрито особливості функціонування організованих ринків капіталу та визначено їх роль у забезпеченні ефективного управління інвестиційною діяльністю підприємств.

У другому розділі «Практичні аспекти управління інвестиціями на ринках капіталу» проаналізовано сучасний стан бізнес-середовища та організованих ринків капіталу, здійснено оцінку фінансово-інвестиційної діяльності підприємств агропромислового комплексу, а також визначено інвестиційні можливості організованих ринків капіталу для бізнес-структур.

У третьому розділі «Моделювання процедур управління інвестиційною діяльністю на організованих ринках капіталу» обґрунтовано організаційне забезпечення управління інвестиційною діяльністю, запропоновано моделі формування та впровадження системи управління інвестиційною діяльністю бізнес-структур на організованих ринках капіталу, а також розроблено підхід до формування оптимального портфеля цінних паперів з урахуванням особливостей і стратегічних пріоритетів діяльності підприємства.

Висновки і рекомендації логічно випливають із виконаних досліджень і підтверджуються довідками про впровадження результатів дисертаційної роботи.

Наукова новизна отриманих результатів

Основні наукові результати дисертаційної роботи Проскурівського Михайла Івановича, що виносяться на захист, сформульовані достатньо чітко, належним чином аргументовані та відображають комплексний підхід автора до розв'язання поставленого наукового завдання.

Представлені теоретичні положення, методичні розробки та практичні рекомендації є взаємопов'язаними, характеризуються високим рівнем наукової обґрунтованості, внутрішньою логічною узгодженістю та прикладною спрямованістю. Отримані результати мають теоретичну цінність, поглиблюють науково-методичні засади управління інвестиційною діяльністю бізнес-структур на організованих ринках капіталу та сприяють підвищенню ефективності прийняття інвестиційних рішень в умовах сучасних викликів.

До найбільш вагомих результатів, що характеризують наукову новизну дисертаційної роботи, слід віднести:

1. Удосконалення визначення терміну «оптимальний портфель цінних паперів бізнес-структури». Наукова цінність результату полягає в розширенні теоретичних засад формування інвестиційного портфеля шляхом врахування поряд із традиційними критеріями дохідності, ризику та ліквідності також стійкості грошових потоків, регуляторних, облікових і внутрішньо-

корпоративних обмежень, що сприяє підвищенню обґрунтованості управління інвестиційною діяльністю бізнес-структур.

2. Удосконалення визначення організаційного забезпечення управління інвестиційною діяльністю на організованих ринках капіталу. Наукова цінність одержаного результату полягає в розробленні тривірневої системи організаційного забезпечення, яка інтегрує стратегічний, методичний та операційний рівні управління й визначає функціональні взаємозв'язки між ними, що, на відміну від існуючих підходів, забезпечує комплексну координацію процесів управління інвестиційною діяльністю та підвищує обґрунтованість прийняття управлінських рішень.

3. Удосконалення теоретико-аналітичних підходів до визначення привабливості фондового ринку країни для іноземних інвесторів. Наукова цінність одержаного результату полягає у розробленні скорингової моделі комплексного оцінювання привабливості фондового ринку, яка враховує ключові характеристики його розвитку та функціонування, що забезпечує підвищення об'єктивності оцінювання інвестиційної привабливості країни й обґрунтованості інвестиційних рішень.

4. Удосконалення теоретико-аналітичних підходів щодо визначення пріоритетів інвестиційної діяльності бізнес-структури. Наукова цінність одержаного результату полягає в обґрунтуванні підходу до формалізації процесу визначення інвестиційних пріоритетів на основі комплексного врахування чинників формування системи управління інвестиційною діяльністю бізнес-структури на організованих ринках капіталу, що сприяє підвищенню об'єктивності вибору стратегічних напрямів інвестування та ефективності управління інвестиційною діяльністю.

5. Удосконалення теоретико-методичних засад формування інвестиційного портфеля бізнес-структури. Наукова цінність одержаного результату полягає в розвитку методичного підходу до формування інвестиційного портфеля шляхом комплексного врахування особливостей функціонування бізнес-структури, її організаційної структури, інвестиційних пріоритетів і практичних аспектів реалізації інвестиційних стратегій, що забезпечує підвищення обґрунтованості інвестиційних рішень та ефективності управління інвестиційною діяльністю в умовах мінливого ринкового середовища.

6. Набули подальшого розвитку теоретичні положення щодо управління інвестиційною діяльністю підприємства на організованих ринках капіталу. Наукова цінність одержаного результату полягає в розширенні змістовного наповнення цієї категорії шляхом комплексного врахування особливостей цінних паперів як об'єктів інвестування, що передбачає визначення цілей інвестування, оцінювання інвестиційних об'єктів, управління інвестиційним портфелем та аналіз ефективності інвестицій. Запропонований підхід сприяє

розвитку теоретико-методичних засад управління інвестиційною діяльністю бізнес-структур та підвищенню ефективності управлінських рішень.

7. Набули подальшого розвитку теоретико-методичні підходи до класифікації відповідності видів цінних паперів пріоритетам бізнес-структур в управлінні інвестиційною діяльністю на організованих ринках капіталу. Наукова цінність одержаного результату полягає в розробленні класифікаційного підходу, що враховує специфіку діяльності бізнес-структури та її стратегічні пріоритети при формуванні інвестиційного портфеля цінних паперів. Запропонований підхід, на відміну від існуючих, унеможливорює використання нефункціональних комбінацій інвестиційних пріоритетів і видів цінних паперів, що сприяє підвищенню обґрунтованості інвестиційних рішень та ефективності управління інвестиційною діяльністю.

8. Набув подальшого розвитку науково-методичний підхід щодо визначення чинників формування системи управління інвестиційною діяльністю бізнес-структури на організованих ринках капіталу. Наукова цінність одержаного результату полягає в обґрунтуванні комплексного врахування особливостей бізнес-структури при формуванні системи управління інвестиційною діяльністю та визначенні її інвестиційних пріоритетів, що забезпечує підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю й прийняття обґрунтованих інвестиційних рішень.

9. Набули подальшого розвитку теоретико-прикладні засади аналізу показників фондового ринку в порівнянні з показниками банківських депозитів. Наукова цінність одержаного результату полягає у розвитку методичного підходу до комплексного порівняльного аналізу фінансових інструментів за показниками дохідності, обсягів і динаміки, що забезпечує виявлення тенденцій розвитку фондового ринку, причин їх формування та створює підґрунтя для прийняття більш обґрунтованих інвестиційних і управлінських рішень.

Теоретичне і практичне значення результатів дисертації

Викладені в дисертаційній роботі наукові положення мають належний рівень теоретичного обґрунтування та практичної спрямованості й сприяють подальшому розвитку теоретико-методичних засад управління інвестиційною діяльністю бізнес-структур на організованих ринках капіталу. Отримані результати поглиблюють сучасні наукові підходи до організації інвестиційної діяльності, формування системи управління інвестиційними процесами, оцінювання інвестиційних можливостей організованих ринків капіталу та прийняття ефективних інвестиційних рішень з урахуванням особливостей бізнес-структур і сучасних умов розвитку економіки.

Найбільшу теоретичну цінність мають отримані в процесі дослідження такі наукові результати: удосконалення понятійного апарату у сфері

управління інвестиційною діяльністю бізнес-структур на організованих ринках капіталу; розвиток теоретико-аналітичних підходів до визначення пріоритетів інвестиційної діяльності та оцінювання привабливості фондових ринків; удосконалення теоретико-методичних засад формування інвестиційного портфеля бізнес-структури з урахуванням її стратегічних цілей, організаційних особливостей, ризику та ліквідності; подальший розвиток науково-методичного підходу до визначення чинників формування системи управління інвестиційною діяльністю бізнес-структур на організованих ринках капіталу.

До результатів, які мають найбільшу практичну цінність, доцільно віднести: розроблення моделі організації процесу управління інвестиційною діяльністю бізнес-структур на організованих ринках капіталу; запропоновану модель впровадження системи управління інвестиційною діяльністю з урахуванням специфіки діяльності та стратегічних цілей підприємства; розроблення практичних рекомендацій щодо формування оптимального портфеля цінних паперів та вибору інвестиційних пріоритетів бізнес-структур; запропоновані методичні підходи до оцінювання інвестиційних можливостей організованих ринків капіталу, які можуть бути використані підприємствами для підвищення ефективності управління інвестиційною діяльністю та обґрунтування інвестиційних рішень.

Сформовані теоретичні висновки, науково-практичні рекомендації та інші прикладні результати дослідження, які представлені у дисертаційній роботі, використовуються у практичній діяльності регіональних структур і підприємств, що підтверджується відповідними документами: Хмельницькою торгово-промисловою палатою (довідка № 22 01/424.1 від 02.05.2025 р.), компанією Alerph One (довідка від 16.12.2025 р.), ПП «Україна–Агро–2С (довідка № 17 від 11.02.2026 р.), ТОВ «Трієра Сторедж» (довідка № 191 від 16.07.2025 р.), ТМ Berdichevski (довідка № 89 від 02.03.2026 р.)

Результати дослідження впроваджено у навчальний процес Хмельницького національного університету при викладанні дисциплін «Формування потенціалу бізнес-структур», «Управління потенціалом підприємства», «Інновації та інноваційне підприємництво», а також при виконанні курсових робіт (довідка про впровадження № 2/10 від 24.12.2025 р.).

Повнота викладення наукових і практичних результатів дисертації в опублікованих роботах

За темою дисертації опубліковано 11 наукових праць, загальним обсягом 6,12 друк. арк., з яких особисто автору належить 3,96 друк. арк., у тому числі: 6 статей у наукових фахових виданнях України, загальним обсягом 4,84 друк. арк., з яких особисто автору належить 3,08 друк. арк.; 5 наукових публікацій, що додатково відображають результати дослідження.

Опубліковані наукові праці повною мірою відображають зміст дисертаційної роботи. Аналіз публікацій автора дозволяє зробити висновок про повноту викладу основних наукових положень його дисертаційної роботи у науковій літературі. Кількість публікацій є достатньою для висвітлення результатів дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії відповідно до вимог.

Відповідність тексту дисертації вимогам академічної доброчесності

Аналіз тексту дисертації, а також публікації здобувача свідчать про відсутність ознак порушення автором вимог академічної доброчесності. Зокрема, дисертаційна робота містить посилання на джерела інформації у випадку використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; відповідає нормам законодавства про авторське право і суміжні права; відображає прагнення автора надати достовірну інформацію про результати власної наукової діяльності, використані методики досліджень та інформаційні ресурси.

Ідентичність змісту анотації та основних положень дисертації

Порівняльний аналіз анотації та основних положень дисертації Проскурівського Михайла Івановича засвідчує їх повну відповідність. Анотація не містить інформації, яка б була відсутня у тексті дисертаційної роботи. Дисертація та оприлюднена анотація оформлені відповідно до вимог, встановлених МОН України.

Дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи

У цілому позитивно оцінюючи наукові результати, отримані в дисертаційному дослідженні та їх практичне значення, слід відзначити окремі дискусійні моменти та висловити деякі зауваження стосовно роботи Проскурівського Михайла Івановича:

1. У підрозділі 1.1 авторське визначення поняття «управління інвестиційною діяльністю» має дещо узагальнений характер. Незважаючи на проведений аналіз наукових підходів до трактування цієї категорії, запропоноване визначення не повною мірою відображає окремі важливі складові інвестиційного менеджменту, зокрема ресурсне забезпечення, формування інвестиційного портфеля та критерії оцінювання ефективності інвестиційної діяльності. У зв'язку з цим доцільно було б чіткіше обґрунтувати наукову новизну авторського визначення та його відмінності від існуючих наукових підходів.

2. У підрозділі 1.1 огляд базових дефініцій «інвестиції» та «інвестиційна діяльність» має переважно описовий характер. Доцільно було б доповнити його порівняльним аналізом наукових підходів за єдиними критеріями, що

сприяло б більш чіткому обґрунтуванню авторського трактування досліджуваних категорій.

3. Емпірична база дослідження представлена підприємствами агропромислового комплексу, що, безумовно, дозволило автору врахувати специфіку їх інвестиційної діяльності. Водночас галузеві особливості функціонування підприємств АПК, зокрема сезонність діяльності, специфіка формування грошових потоків та інвестиційної поведінки, певною мірою обмежують можливість поширення отриманих результатів на підприємства інших видів економічної діяльності. У зв'язку з цим доцільним було б підтвердити універсальність запропонованих підходів шляхом їх апробації на ширшій емпіричній базі.

4. У роботі наведено порівняльний аналіз показників розвитку організованих ринків капіталу різних країн, сформований на основі інформації з різних джерел за період 2015–2025 рр. Разом із тим використання статистичних даних, отриманих із різних інформаційних баз, а також вплив методологічних змін і воєнних подій на окремі показники можуть певною мірою впливати на їх зіставність. У зв'язку з цим доцільно було б більш детально обґрунтувати порівняльність використаних даних та чіткіше зазначити джерела й часові межі для кожного проведеного порівняння.

Висловлені зауваження та побажання мають дискусійний і рекомендаційний характер, спрямовані на подальше вдосконалення дослідження. Вони не знижують наукової новизни, теоретичної та практичної цінності отриманих результатів і не впливають на загальну позитивну оцінку дисертаційної роботи Проскурівського Михайла Івановича.

ЗАГАЛЬНИЙ ВИСНОВОК

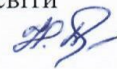
Дисертаційна робота Проскурівського Михайла Івановича «Управління інвестиційною діяльністю бізнес-структур на організованих ринках капіталу» є завершеною самостійно виконаною науковою працею, у якій сформульовано теоретично обґрунтовані положення та практичні рекомендації, що мають значення для розвитку теорії і практики гнучкого управління підприємницькими структурами. Робота відзначається внутрішньою логікою побудови, змістовною цілісністю та належним рівнем наукової аргументації. Мету дослідження реалізовано, поставлені завдання виконано, а отримані результати мають як наукову, так і практичну цінність. Дисертація засвідчує високий рівень підготовки здобувача та вміння самостійно розв'язувати актуальні наукові завдання.

На підставі викладеного можна зробити висновок, що дисертація Проскурівського Михайла Івановича «Управління інвестиційною діяльністю бізнес-структур на організованих ринках капіталу» відповідає Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки

України від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2017 року № 44 (зі змінами) та іншим нормативним документам, а її автор Проскурівський Михайло Іванович заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 «Управління та адміністрування».

Рецензент:

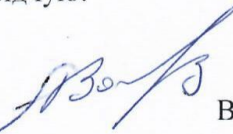
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економічної теорії,
підприємництва та торгівлі Хмельницького
національного університету Міністерства освіти
і науки України

Наталія ТАНАСИЄНКО

Підпис Наталії ТАНАСИЄНКО засвідчую:

Проректор з науково-педагогічної
Роботи Хмельницького
Національного університету

Віктор ЛОПАТОВСЬКИЙ